

הקב"ה חפץ שהצדיק יהיה סגור על עם ישראל

תִּנְיָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שנינו, אמר רבי יוסי **בְּזִמְנָא דְבְּנֵי עֲלָמָא**
אֲשֶׁתְּכַחוּ תִּיְבִין קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שבזמן שבני
העולם נמצאים חייבים ורשעים לפני הקב"ה **נְהוּא וּפְאָה דְאֲשֶׁתְּכַח**
בְּעֲלָמָא, אז אותו צדיק שנמצא בעולם (בְּעֵי) **קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא**
אֲשֶׁתְּעֵי בְּהֲדִיָּה, אז חפץ הקב"ה לדבר איתו **בְּגִין דִּיבְעֵי רַחֲמִין עַל**
עֲלָמָא, בכדי שיבקש רחמים על העולם **וְיִתְפָּיִס בְּהֲדִיָּהוּ**. וע"י כן יתפייס
ויתרצה הקב"ה עימם **מָה עָבַד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא**, ומה עושה הקב"ה
אֲשֶׁתְּעֵי בְּהֲדִיָּה עַל אִינוּן תִּיְבֵי עֲלָמָא. מדבר עם הצדיק על חייבי
ורשעי הדור בעולם הזה **אָמַר לִיָּה לְאוֹטְבָא לִיָּה בְּלַחֲדוּי**, ואומר לו
הקב"ה לצדיק שאני רוצה להטיב עמך בלבד **וְלִשְׂעָאָה לְכַלְהוּ**. ולכלות את
הרשעים כולם **מָה אֲרַחֲיָה דְהַהוּא בַר נֶשׁ וּפְאָה**. ומה דרכו ומדתו
של אותו צדיק **שָׁבִיב דִּי דִיָּה**, עוזב את טובת עצמו **וְנָסִיב לְדְפוּלֵי**
עֲלָמָא בְּדִיל דִּי תְפָיִס קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהֲדִיָּהוּ. ולוקח
את טובת כל העולם כדי שהקב"ה יתפייס ויתרצה לכל בני העולם.

ראיה ממושה רבנו ע"ה שהתפלל והקב"ה מחל לעם ישראל על חטא העגל
מִנָּא לָן. ושואל רבי יוסי שמנין לנו חידוש זה ומתרץ **מִפְּשָׁה**. **דְאָמַר לִיָּה**
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חָבוּ יִשְׂרָאֵל, [קז] כמו אצל משה רבנו

אור הרשב"י

[קז] ובענין זה עיין במסכת ברכות דף לב ע"א ואעשה אותך לגוי גדול וגו' אמר רבי אלעזר

הלימוד היומי

לע"נ ראש הישיבה רבנו מרדכי שרעבי בן מרים זצוק"ל

שאימר לו הקב"ה במעשה העגל שחטאו בני ישראל וכתוב עוד בפסוק (שמות לב) עָשׂוּ
 לָהֶם עֵגֶל מִסֶּכֶה וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ וְגו' תו אָמַר לַיהוָה, ועוד אחרי

אור הרשב"י

הגדול מה שמך הגדול חי וקיים לעולם ולעולמי
 עולמים כך שבועתך קיימת לעולם ולעולמי
 עולמים: ותדבר אלהם ארבה את זרעכם
 ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרתי
 האי אשר אמרתי אשר אמרת מיבעי ליה אמר
 רבי אלעזר עד כאן דברי תלמיד מכאן ואילך
 דברי הרב ורבי שמואל בר נחמני אמר אלו
 ואלו דברי תלמיד אלא כך אמר משה לפני
 הקדוש ברוך הוא רבוננו של עולם דברים
 שאמרת לי לך אמור להם לישראל בשמי
 הלכתי ואמרתי להם בשמך עכשיו מה אני
 אומר להם: מבלתי יכולת ה' יכול ה' מיבעי ליה
 אמר רבי אלעזר אמר משה לפני הקדוש ברוך
 הוא רבוננו של עולם עכשיו יאמרו אומות
 העולם תשש כחו כנקבה ואינו יכול להציל
 אמר הקדוש ברוך הוא למשה והלא כבר ראו
 נסים וגבורות שעשיתי להם על הים אמר לפניו
 רבוננו של עולם עדיין יש להם לומר למלך אחד
 יכול לעמוד לשלשים ואחד מלכים אינו יכול
 לעמוד אמר רבי יוחנן מנין שחזר הקדוש ברוך
 הוא והודה לו למשה שנאמר ויאמר ה' סלחתי
 כדבריק תני דבי רבי ישמעאל כדבריק עתידים
 אומות העולם לומר כן אשרי תלמיד שרבו
 מודה לו ואולם חי אני אמר רבא אמר רב יצחק
 מלמד שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה משה
 החייתי בדבריק.

אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא רבוננו של
 עולם ומה כסא של שלש רגלים אינו יכול
 לעמוד לפניך בשעת כעסך כסא של רגל אחד
 על אחת כמה וכמה ולא עוד אלא שיש בי
 בושת פנים מאבותי עכשיו יאמרו ראו פרנס
 שהעמיד עליהם בקש גדולה לעצמו ולא בקש
 עליהם רחמים: ויחל משה את פני ה' אמר רבי
 אלעזר מלמד שעמד משה בתפלה לפני הקדוש
 ברוך הוא עד שהחלה ורבא אמר עד שהפר לו
 נדרו כתיב הכא ויחל וכתוב התם לא יחל דברו
 ואמר מר הוא אינו מיחל אבל אחרים מחלין לו
 ושמואל אמר מלמד שמסר עצמו למיתה עליהם
 שנאמר ואם אין מחני נא מספרך אמר רבא
 אמר רב יצחק מלמד שהחלה עליהם מדת
 רחמים ורבנן אמרי מלמד שאמר משה לפני
 הקדוש ברוך הוא רבוננו של עולם חולין הוא לך
 מעשות כדבר הזה ויחל משה את פני ה' תניא
 רבי אלעזר הגדול אומר מלמד שעמד משה
 בתפלה לפני הקדוש ברוך הוא עד שאחזתו
 אחילו מאי אחילו אמר רבי אלעזר אש של
 עצמות מאי אש של עצמות אמר אביי אשתא
 דגרמי זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך
 אשר נשבעת להם כך מאי כך אמר רבי אלעזר
 אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא רבוננו של
 עולם אלמלא נשבעת להם בשמים ובארץ
 הייתי אומר כשם ששמים וארץ בטלים כך
 שבועתך בטלה ועכשיו שנשבעת להם בשמך

הלימוד היומי

לע"נ ראש הישיבה רבנו מרדכי שרעבי בן מרים זצוק"ל

וזה הקב"ה אמר למשה רבנו **הָרַף מִפְּנֵי וְאַשְׁמִידם וְגו'**, והמשך הפסוק
 שהקב"ה אמר למשה ואעשה אותך לגוי גדול **בְּהֵאֵי שַׁעֲתָא** ובאותה שעה **אָמַר**
מֹשֶׁה לקב"ה **אֵי בְּגִין יִקְרָא דִּידִי יִשְׁתַּעֲזֹן יִשְׂרָאֵל מֵעַלְמָא**,
 שאם בגלל הכבוד שלי יכלו בני" מהעולם הזה **טב לי מוֹתָא**, אז יותר טוב לי
 המוות **וְלֹא יִימְרוּן דְּשָׁבִיקְנָא הֵאֵי דְכוּלֵי עַלְמָא**, ולא יאמרו
 שעזבתי את טובת כל העולם **בְּגִין יִקְרָא דִּילֵי**. בגלל הכבוד שלי **מִיָּד** משה
 רבנו ע"ה התחיל להתפלל על טובת עם ישראל כמו שנאמר **וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי**
יְיָ אֱלֹהָיו. וְאוֹשִׁיט גְרָמִיָּה לַמִּיתָה בְּכַמָּה אֶתְרֵי
בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, ואז משה רבנו מסר נפשו למיתה בכמה מקומות בשביל עם
 ישראל והראיה לדבר זה **דְּכַתְיִב** שכתוב בפסוק **וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא**
חַטָּאתָם אז מוטב **וְאִם אֵין מִחְנֵי נָא מִסְפָּרָךְ וְגו'**. ואם לא אז
 תמחה אותי מספרך אשר כתבת ומוזה הראיה שמה רבנו מסר את נפשו למען עם ישראל
וְתֵאנָא, לָא זֵו מֹשֶׁה מִתַּפְּן, עַד דְּמַחַל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְיִשְׂרָאֵל, ולמדנו שלא זו משה רבנו משם עד שמחל הקב"ה לעם ישראל על חטא
 העגל **הָרָא הוּא דְּכַתְיִב** וזהו הפסוק שכתוב **וַיִּנָּחֵם** היינו שהתחרט ומחל
יְיָ עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ. וְכַתְיִב וכן כתוב אצל
 המרגלים (במדבר יד) **וַיֹּאמֶר ה' סַלַּחְתִּי כְּדַבְּרְךָ**.

מי המבול נקראים על שמו של נח מכיון שלא התפלל ולא ביקש רחמים על כל העולם

וְאֵלֹהֵי בְנֵי כְתִיב, אַמְנַם אֶצֶל נַח כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ו) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח קֵץ כָּל בֶּשָׂר בָּא (דף ט"ו ע"א) לְפָנַי וְגו'. דהיינו שהקב"ה

אמר לנח שהוא רוצה לכלות את כל בני העולם מחמת שחטאו והרשיעו לפניו **אָמַר לַיהוָה נַח, וְאָמַר לוֹ נַח לִקְב"ה וְלִי מָה אֶתְ עֲבִיר.** ולי מה אתה עושה **אָמַר לַיהוָה קְב"ה לַנַּח וְהַקִּימוֹתֵי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ וְגו' עֲשֵׂה לְךָ תִּיבַת עֲצֵי גֹפֶר.** דהיינו שאני ישאיר רק אותך בעולם ולכן תכין לך תיבת עצי גופר כדי שתנצל **וְלֹא בָעָא רַחֲמֵי עַל עַלְמָא,** ולא ביקש נח רחמים על בני העולם **וְנַחֲתוּ מֵיָא, וְאוֹבִירוּ בְּנֵי עַלְמָא,** ואז ירדו מי המבול ואבדו והשמידו את כל בני העולם **וּבְגִין כֵּךְ וּבִשְׂבִיל זֶה מִי נַח כְּתִיב.** כתוב שמי המבול נקראים מי נח ואומר רבי יוסי **מִי נַח וְדָאֵי, בְּגַלּל דְּבִיָּה הוּוּ תְּלִיין,** שבו בנח מי המבול היו תלויים ועומדים **דְּלֹא בָעָא רַחֲמֵי עַל עַלְמָא.** לפי שנח לא רצה לבקש רחמים על בני העולם כדי שהקב"ה יתרצה וימחל להם

לכן מי המבול נקראים על שמו מי נח.

ויחל נח נעשה חול והתחלל מקדושתו איש האדמה אדומה בדינים או שהמשיכה האדמה להתקיים בזכות הקרבן

מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מָאֵי דְכְתִיב, וְמָה שְׁכְּתוּב בְּפִסּוּק (בְּרֵאשִׁית ט) וַיַּחַל נַח אִישׁ הָאֲדָמָה. תִּיבַת וַיַּחַל: כְּמָה דְאֶתְ